

TNO-rapport**TNO/CH 2015 R11264****Indicatoren JGZ-richtlijn Kindermishandeling****Behavioural and Societal
Sciences**Laan van Westenenk 501
7334 DT Apeldoorn
Postbus 342
7300 AH Apeldoornwww.tno.nlT +31 88 866 22 12
F +31 88 866 22 48

Datum	december 2015
Auteur(s)	A. Broerse
Aantal pagina's	29 (incl. bijlagen)
Aantal bijlagen	3
Opdrachtgever	ZonMw
Projectnummer	031.21060/01.02

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belang-hebbenden is toegestaan.

© 2015 TNO

Samenvatting

In 2015 is in opdracht van ZonMw in het kader van de nieuwe JGZ-richtlijn Kindermishandeling een set prestatie-indicatoren ontwikkeld. De indicatoren hebben tot doel om het gebruik en de effecten van de JGZ-richtlijn te kunnen monitoren.

Het uitgangspunt bij de ontwikkeling van de indicatoren was de formulering van een beknopte set indicatoren die voor JGZ-organisaties een beperkte administratieve last met zich meebrengt. Dit betekent dat aangesloten moet worden bij de mogelijkheden die het digitaal dossier JGZ biedt voor registratie van gegevens. Om zoveel mogelijk draagvlak voor de indicatoren te creëren, werden JGZ-professionals betrokken bij de ontwikkeling. In eerste instantie zijn door TNO op basis van de kernelementen uit de richtlijn zeven conceptindicatoren ontwikkeld. Deze zijn vervolgens in een schriftelijke commentaarroude voorgelegd aan zeven personen (JGZ-professionals en onderzoekers). Zij hebben de indicatoren beoordeeld op relevantie en haalbaarheid. Het daadwerkelijk verzamelen van de gegevens viel buiten de scope van het traject.

De uiteindelijke set bestaat uit zes procesindicatoren die met name het handelen rondom de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling in beeld brengen.

Inhoudsopgave

	Samenvatting	2
1	Inleiding	4
2	Doelstelling	5
3	Methode	6
3.1	Fase 1: formuleren conceptindicatoren	6
3.2	Fase 2: commentaarronde	6
4	Resultaten	8
4.1	Formulering van conceptindicatoren	8
4.2	Factsheets met indicatoren	8
5	Conclusies	23
5.1	Informatie in de indicatorenset	23
6	Afkortingen	24
7	Referenties	25
	Bijlage(n)	
	A Samenvatting AIRE instrument	
	B Conceptindicatoren	

1 Inleiding

In 2014 is in opdracht van ZonMw gestart met de ontwikkeling van de JGZ-richtlijn Kindermishandeling. In het kader van deze richtlijn diende ook een set prestatie-indicatoren te worden ontwikkeld. Met een set prestatie-indicatoren kan in de toekomst het gebruik (en soms ook effecten) van de richtlijn worden gemonitord. Dit kan worden gedaan op organisatieniveau en op landelijk niveau. Organisaties krijgen door het gebruik van de indicatorenset kwaliteitsinformatie in handen die inzicht geeft in de mate waarin volgens de richtlijn wordt gewerkt. Zij kunnen bijvoorbeeld vergelijken hoe zij in jaar 1 presteren ten opzichte van jaar 2. Of zij kunnen verschillende locaties met elkaar vergelijken. Wanneer de indicatoren worden gebruikt in een landelijke benchmark kunnen JGZ-organisaties daarnaast hun eigen prestaties vergelijken met die van andere organisaties. Dit biedt aanknopingspunten om van elkaar te leren. Ook krijgen koepels en beroepsgroepen hiermee inzicht in de mate waarin het hele JGZ-veld in staat is om volgens de richtlijn te werken. Een belangrijke nuance hierbij is dat de indicatorenset slechts een kern van de elementen uit de richtlijn kan bevatten en dus nooit het gebruik van *alle* facetten van de richtlijn in beeld kan brengen.

2 Doelstelling

De doelstelling van het project was de ontwikkeling van een set indicatoren waarmee de uitvoering van de JGZ-richtlijn Kindermishandeling binnen de JGZ praktijk geëvalueerd kan worden. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de volgende randvoorwaarden:

- De set heeft een beperkte omvang en is daardoor in de praktijk hanteerbaar.
- De set wordt gebaseerd op de kernelementen uit de richtlijn, zoals die bij iedere JGZ-richtlijn worden opgesteld door de ontwikkelgroep.
- De indicatoren maken zichtbaar hoe de toepassing van de richtlijn verloopt en – indien mogelijk - wat de effecten van de richtlijn zijn.
- De set bestaat uit procesindicatoren en – indien mogelijk – uitkomstindicatoren (naar het klassieke onderscheid van Donabedian 1966)¹.
- Bij de formulering van de indicatoren wordt gebruik gemaakt van het AIRE instrument (Appraisal of Indicators through Research and Evaluation, de Koning e.a. 2006; Bijlage A).
- De indicatoren sluiten aan bij de basisdataset van het digitale dossier JGZ en worden gebaseerd op het BDS-protocol dat voor de richtlijn is opgesteld.
- De indicatoren worden mede ontwikkeld door JGZ-professionals.

---

¹ Donabedian onderscheidt structuur-, proces- en uitkomstindicatoren. Deze drie typen indicatoren vertegenwoordigen respectievelijk: informatie over de beschikbare middelen, informatie over het verloop van het zorgproces en informatie over de effecten van het zorgproces. Er zijn echter meerdere modellen om indicatoren in te delen. Een ander veel gebruikt model is het model van Bouckaert (1999) dat uitgaat van input, throughput, output en outcome indicatoren. De eerste drie typen indicatoren komen grofweg overeen met de drie typen van Donabedian. De outcome indicatoren vertegenwoordigen de uitkomsten op cliëntniveau, zoals bijvoorbeeld kwaliteit van leven. Echter, outcome indicatoren zijn voor organisaties die alleen hun *eigen* prestaties willen monitoren minder interessant, aangezien de uitkomst op deze indicatoren mede bepaald wordt door factoren die buiten de invloedssfeer van de JGZ liggen.

3 Methode

De ontwikkeling van de indicatorenset vond plaats in twee fasen. De eerste fase bestond uit de formulering van conceptindicatoren en de tweede fase uit het voorleggen van de conceptindicatoren aan JGZ-professionals en onderzoekers. Hieronder wordt beschreven welke activiteiten in ieder van deze fasen zijn uitgevoerd.

3.1 Fase 1: formuleren conceptindicatoren

Om te komen tot conceptindicatoren zijn de kernelementen van de richtlijn als uitgangspunt genomen. Bij iedere JGZ-richtlijn wordt door de ontwikkelaars van de richtlijn een set met kernelementen opgesteld. Deze set bevat alle aanbevelingen die volgens de ontwikkelaars minimaal moeten worden opgevolgd om te voldoen aan de richtlijn. Vervolgens is voor deze aanbevelingen gekeken in hoeverre ze meetbaar te maken zijn; dat wil zeggen, in hoeverre ze het *handelen* van JGZ-professionals of de *uitkomsten* van de zorg in beeld kunnen brengen. Vervolgens is voor ieder van deze adviezen een conceptindicator opgesteld. Hierbij zijn de teller en noemer apart benoemd, zodat duidelijk wordt welke gegevens uit het DD JGZ gehaald moeten worden. Hiervoor is het BDS-protocol gebruikt dat in het kader van de richtlijn is opgesteld. In dit protocol zijn alle relevante gegevens die minimaal in het kader van de richtlijn door JGZ-professionals moeten worden geregistreerd, opgenomen. Registratie van reguliere zaken, zoals de datum van het consult, worden in dit protocol buiten beschouwing gelaten, maar zijn voor het berekenen van de indicatoren soms wel nodig.

3.2 Fase 2: commentaarronde

De conceptset van indicatoren is in een schriftelijke ronde voorgelegd aan drie afgevaardigden van de beroepsgroepen uit de JGZ (de AJN, V&VN en NVDA) en aan twee jeugdartsen uit de JGZ-organisaties die deelnamen aan de praktijktest. Alle JGZ-professionals ontvingen een financiële compensatie voor hun bijdrage. Daarnaast is de set voorgelegd aan twee onderzoekers van TNO.

De deelnemers konden per indicator een rapportcijfer geven voor de mate waarin de kwaliteit van zorg in beeld wordt gebracht en dienden dit in een toelichting te motiveren. Daarnaast werd per indicator nog een aantal specifieke inhoudelijke vragen gesteld. Bijvoorbeeld over de specifieke populatie. Tot slot werd gevraagd hoe de gegevens op dit moment binnen de JGZ-organisaties worden geregistreerd in het DD JGZ. Hierbij was het eigen DD JGZ het uitgangspunt.

Bij het verwerken van de beoordelingen is gekeken naar gemiddelde scores en de mate van overeenstemming tussen de beoordelaars. Wanneer de gemiddelde score lager dan 6.0 uitviel, is de indicator buiten de set gelaten.

Op basis van het commentaar zijn de indicatoren bijgesteld en in aparte tabellen beschreven waarin per indicator werd aangegeven:

- a) titel van de indicator;
- b) type indicator (structuur, proces of uitkomst);
- c) beschrijving van de meetgegevens;
- d) waarom belangrijk;
- e) teller en noemer;
- f) toelichting (indien van toepassing; dit kan bijvoorbeeld gebruikt worden om bepaalde termen of de interpretatie van de meetgegevens toe te lichten);
- g) methodologische overwegingen.
- h) welke gegevens in de basisdataset van het DD JGZ moeten worden geregistreerd;

4 Resultaten

4.1 Formulering van conceptindicatoren

Voor de JGZ-richtlijn Kindermishandeling zijn 32 kernelementen vastgesteld. Hiervan waren er zeven meetbaar op *procesniveau*. Op *uitkomstniveau* kon geen van de kernelementen meetbaar gemaakt worden. De zeven kernelementen zijn omgezet in zeven conceptindicatoren (bijlage B).

De conceptindicatoren zijn beoordeeld door zeven referenten. De scores van de referenten konden echter slechts ten dele worden verwerkt tot gemiddelde scores, omdat soms geen scores waren gegeven maar alleen commentaar. De argumenten zijn geanalyseerd om vast te stellen op welke punten consensus bestond over de indicatoren en waar verbeteringen mogelijk waren.

Op basis hiervan zijn twee indicatoren afgefallen en de anderen op onderdelen aangepast. Daarnaast is de beheerder van de basisdataset voornemens vrij grote wijzigingen in de BDS voor te stellen op het gebied van kindermishandeling. Dit betreft met name het registreren van de verschillende stappen van de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit biedt meer mogelijkheden voor de indicatoren. Daarom is op basis hiervan nog een extra indicator toegevoegd. Daarmee komt de uiteindelijke set op zes indicatoren. Deze zijn in aparte factsheets beschreven (paragraaf 4.2).

4.2 Factsheets met indicatoren

Hieronder worden de zes factsheets beschreven. De gegevens die JGZ-professionals moeten registreren zijn buiten deze factsheets gehouden. Deze informatie staat echter wel per indicator in een aparte tabel direct onder de factsheet. De reden hiervoor is dat deze gegevens nog (deels) kunnen veranderen, aangezien de registratie rondom kindermishandeling volop in beweging is en nog onduidelijk is op welke wijze de wijzigingsverzoeken voor de BDS worden gehonoreerd. De factsheets van de indicatoren zelf krijgen daarmee een meer tijdloos karakter.

In de tabellen met registratiegegevens worden de nieuwe elementen duidelijk aangegeven. De Adviescommissie voor de BDS zal in de nabije toekomst beslissen of deze elementen ook daadwerkelijk op die manier geregistreerd moeten worden.

Verder is voor vier van de vijf stappen van de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling een aparte indicator opgesteld. De factsheets van deze indicatoren bevatten grotendeels dezelfde informatie. Dit is bewust zo gedaan, omdat de indicatoren ook los van elkaar te gebruiken moeten zijn. Soms zal een JGZ-organisatie bijvoorbeeld in *jaar 1* alleen willen kijken naar de prestaties op indicator 1 (stap 1 van de Meldcode) en in navolgende jaren bijvoorbeeld naar indicatoren 2 en 3 (navragen van veiligheid en stap 2 van de Meldcode). Daarom is het van belang om in iedere factsheet volledigheid na te streven en niet te verwijzen naar informatie uit andere factsheets.

Werken volgens Meldcode stap 1: vermoedens in overweging nemen en de situatie in kaart brengen	
Type indicator	Procesindicator
Beschrijving van de meetgegevens	% jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van zorgen over de opvoed- en/of opgroeisituatie van de jeugdige en waarbij op basis daarvan kindermishandeling in overweging is genomen.
Waarom belangrijk	<p>De JGZ-richtlijn Kindermishandeling (Vink e.a., 2015) geeft aan dat JGZ-professionals bij een vermoeden van kindermishandeling altijd volgens de Wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling moeten werken. De overheid heeft het werken volgens de Meldcode sinds 1 juli 2013 verplicht gesteld. Wanneer volgens de vijf stappen van de Meldcode wordt gewerkt, is de kans op een zorgvuldige werkwijze het grootst. Volgens de richtlijn moet het handelen bij iedere stap van de meldcode in het DD JGZ worden geregistreerd.</p> <p>Wanneer stap 1 van de Meldcode - het overwegen van kindermishandeling bij zorgen over de opgroei- en/of opvoedsituatie van het kind – wordt uitgevoerd, betekent niet automatisch dat álle handelingen van de jeugdarts of jeugdverpleegkundige bij een vermoeden van kindermishandeling goed verlopen. Echter, het is voor kwalitatief zorgvuldig werken van groot belang dat deze stap expliciet verloopt. Daarmee wordt de informatie over het wel/niet aanwezig zijn van zorgen en het wel/niet aanwezig zijn van vermoedens van kindermishandeling zowel intern als extern expliciet en overdraagbaar. Om deze redenen is hiervoor een indicator opgesteld.</p>
Teller en noemer	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Teller</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van zorgen over de opvoed- en/of opgroeisituatie van de jeugdige en waarbij op basis daarvan kindermishandeling in overweging is genomen. - <u>Noemer</u>: aantal jeugdigen dat in het afgelopen jaar door de JGZ is gezien.
Toelichting	Het gaat bij deze indicator om jeugdigen waarbij <i>zowel</i> sprake was van zorgen <i>als</i> van het overwegen van kindermishandeling. Dus wanneer er alleen sprake was van zorgen over opgroeien en/of opvoeden, maar men geen vermoedens van kindermishandeling heeft, dient de jeugdige niet meegenomen te worden in de teller van de indicator.

Methodologische overwegingen	<p>Binnen de doelpopulatie van iedere JGZ-organisatie zijn gezinnen die structureel niet komen opdagen bij de consulten (zorgmijders). Het is niet ondenkbaar dat binnen deze groep kindermishandeling voorkomt. Echter, voor de huidige indicator is ervoor gekozen om deze groep buiten beschouwing te laten. De gegevens zeggen alleen iets over het handelen bij de jeugdigen/gezinnen die bij de JGZ zijn verschenen. Dit geeft een indicatie van de mate waarin jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen binnen de reguliere consulten alert zijn op zorgen in combinatie met vermoedens van kindermishandeling. Alleen in deze vorm biedt de indicator namelijk informatie over het handelen <i>volgens de richtlijn</i> door <i>JGZ-professionals</i>, wat het doel is van deze indicatorenset. Het omgaan met kindermishandeling bij zorgmijders dient op organisatieniveau te worden opgepakt.</p>
------------------------------	--

<p>BDS registratie</p> <p>Werken volgens Meldcode stap 1: vermoedens in overweging nemen en de situatie in kaart brengen</p>		
BDS Rubriek	BDS Element	Registratie
<p>Bedreigingen uit de directe omgeving: R013</p>	<p><i>Nieuw element:</i> Er zijn (blijvende) zorgen dat de opvoed- en/of opgroei situatie van het kind een bedreiging voor de veiligheid van het kind kunnen vormen.</p>	<p>Registreer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ja - Nee <p><i>Opmerking:</i> Het antwoord wordt voorzien van de datum van registratie.</p>

Veiligheid	
Type indicator	Procesindicator
Beschrijving van de meetgegevens	% jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar is nagegaan of er sprake was van een acuut onveilige of levensbedreigende situatie voor de jeugdige en eventuele broertjes of zusjes in verband met vermoedens van kindermishandeling.
Waarom belangrijk	De JGZ-richtlijn Kindermishandeling (Vink e.a., 2015) geeft aan dat JGZ-professionals bij een vermoeden van kindermishandeling altijd moeten nagaan of er sprake is van een acuut onveilige of levensbedreigende situatie voor de jeugdige en de eventuele broertjes of zusjes. Zo ja, dan moet snel en direct overlegd worden met de aandachtsfunctionaris kindermishandeling, met Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, en/of de politie. Ook dient men het eigen JGZ-team en/of de manager te informeren. Het is belangrijk dat jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen altijd nagaan hoe het gesteld is met de veiligheid van jeugdigen en hier notitie van maken in het DD JGZ. Daarmee wordt de informatie over veiligheid zowel intern als extern expliciet en overdraagbaar. Om deze redenen is hiervoor een indicator opgesteld.
Teller en noemer	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Teller</u>: jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar is nagegaan of er sprake is van een acuut onveilige of levensbedreigende situatie voor de jeugdige en eventuele broertjes of zusjes. - <u>Noemer</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van zorgen over de opvoed- en/of opgroeisituatie van de jeugdige én waarbij op basis daarvan kindermishandeling in overweging is genomen.
Toelichting	<p>Jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen bepalen zelf op welke wijze zij de veiligheid in kaart brengen. Echter, zij dienen vervolgens expliciet de uitkomsten van hun inschatting in het DD JGZ te registeren.</p> <p>Bij deze indicator worden uitsluitend jeugdigen geïncludeerd waarbij sprake is van zorgen om de opvoed- en/of opgroeisituatie én waarbij kindermishandeling in overweging is genomen. Dus jeugdigen waar 'alleen maar' sprake was van zorgen om de opgroei- en/of opvoedsituatie, dienen niet meegenomen te worden in de noemer.</p>
Methodologische overwegingen	Er zijn op dit moment nog geen bewezen effectieve instrumenten om de actuele veiligheidssituatie en veiligheidsrisico's bij (vermoedens van) kindermishandeling in kaart te brengen. Jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen krijgen daarom het advies om een algemeen instrument voor ongunstige opgroei-omstandigheden te gebruiken (zoals SPARK, DMO-Protocol, GIZ). Om deze reden is ervoor gekozen om <i>niet</i> de afname van een specifiek meetinstrument in beeld te brengen (% afname instrument X).

BDS registratie		
Veiligheid		
BDS Rubriek	BDS Element	Registratie
Bedreigingen uit de directe omgeving: R013	<i>Nieuw element:</i> Er zijn (blijvende) zorgen dat de opvoed- en/of opgroei situatie van het kind een bedreiging voor de veiligheid van het kind kunnen vormen.	Registreer - Ja - Nee <i>Opmerking:</i> Het antwoord wordt voorzien van de datum van registratie.
Bedreigingen uit de directe omgeving: R013	<i>Nieuw element:</i> Acuut onveilige/ levensbedreigende situatie	Registreer - Ja - Nee

Werken volgens Meldcode stap 2: overleg met andere professionals	
Type indicator	Procesindicator
Beschrijving van de meetgegevens	<p>a) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar in verband met een vermoeden van kindermishandeling overleg met andere professionals heeft plaatsgevonden.</p> <p>b) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar in verband met een vermoeden van kindermishandeling overleg met Veilig Thuis heeft plaatsgevonden.</p>
Waarom belangrijk	<p>De JGZ-richtlijn Kindermishandeling (Vink e.a., 2015) geeft aan dat JGZ-professionals bij een vermoeden van kindermishandeling altijd volgens de Wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling moeten werken. De overheid heeft het werken volgens de Meldcode sinds 1 juli 2013 verplicht gesteld. Wanneer volgens de vijf stappen van de Meldcode wordt gewerkt, is de kans op een zorgvuldige werkwijze het grootst. Volgens de richtlijn moet iedere stap van de meldcode in het DD JGZ worden geregistreerd.</p> <p>Het uitvoeren van stap 2 van de meldcode - het overleggen met andere professionals – betekent niet automatisch dat alle handelingen van de jeugdarts of jeugdverpleegkundige bij een vermoeden van kindermishandeling goed verlopen. Echter, het is voor kwalitatief zorgvuldig werken van groot belang dat deze stap expliciet verloopt. Daarmee wordt de informatie over het wel/niet hebben van zorgen en het wel/niet hebben van vermoedens van kindermishandeling zowel intern als extern expliciet en overdraagbaar. Om deze redenen is hiervoor een indicator opgesteld.</p> <p>Hoewel jeugdartsen en verpleegkundigen met een heleboel organisaties contact kunnen zoeken, is er in deze indicator voor gekozen om voor Veilig Thuis een extra indicator op te nemen. Jeugdartsen zijn volgens de <i>KNMG Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling</i> verplicht om vermoedens met Veilig Thuis te bespreken.</p>
Teller en noemer	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Teller a</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar in verband met een vermoeden van kindermishandeling overleg met andere professionals heeft plaatsgevonden. - <u>Noemer a</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van zorgen over de opvoed- en/of opgroeisituatie én waarbij kindermishandeling in overweging is genomen.

	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Teller b</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar in verband met een vermoeden van kindermishandeling contact met Veilig Thuis heeft plaatsgevonden. - <u>Noemer b</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van zorgen over de opvoed- en/of opgroeisituatie én waarbij kindermishandeling in overweging is genomen.
Toelichting	<p>Bij indicator a) worden álle contacten meegeteld, dus ook die met Veilig Thuis, terwijl bij indicator b) juist uitsluitend de contacten met Veilig Thuis worden meegenomen. Bij het meten van deze indicatoren zal het uitkomstpercentage bij a) daarom altijd hoger zijn dan bij b).</p> <p>Voor de interpretatie van de uitkomsten is het belangrijk dat het feit dát er contact is geweest nog niets zegt over de <i>kwaliteit</i> van de contacten.</p>
Methodologische overwegingen	<p>In het ideale geval wordt bij het verzamelen van de indicatorgegevens alleen gewerkt met <i>afgeronde</i> cases. Echter, het afrondingsmoment is vaak niet of nauwelijks vast te stellen. Daarom is dit niet als inclusie criterium opgenomen. Dit betekent voor de interpretatie dat in theorie een onderschatting van het aantal gesprekken/contacten kan plaatsvinden; immers, er kan heel recent een vermoeden van kindermishandeling zijn ontstaan waarvoor de gesprekken wél gepland staan maar nog niet zijn uitgevoerd. Dan telt deze jeugdige niet mee in de teller maar wél in de noemer. Dit zal echter slechts incidenteel voorkomen.</p>

BDS registratie		
Werken volgens Meldcode stap 2: overleg met andere professionals		
BDS Rubriek	BDS Element	Registratie
Activiteit: R018	Soort activiteit: 494	Registreer: – Consultatie/ inlichtingen: 29 – Melding: 30
Activiteit: R018	Contact met: 1351	<i>Nieuwe elementen:</i> Registreer met wie contact is geweest uit keuzelijst: – Collega – Aandachtsfunctionaris – Forensisch expert – Vellig Thuis – Anders
Activiteit: R018	Indicatie: 1424	<i>Nieuw element:</i> – Veiligheid kind
Meldingen: R052	<i>Nieuw element:</i> Consultatie i.v.m. Meldcode	Registreer: – Ja – Nee
Meldingen: R052	<i>Nieuw element:</i> Datum consultatie i.v.m. Meldcode	Registreer de datum
Meldingen: R052	<i>Nieuw element:</i> Bijzonderheden consultatie Meldcode	Registreer de bijzonderheden
Bedreigingen uit de directe omgeving: R013	<i>Nieuw element:</i> Er zijn (blijvende) zorgen dat de opvoed- en/of opgroei situatie van het kind een bedreiging voor de veiligheid van het kind kunnen vormen.	Registreer – Ja – Nee <i>Opmerking:</i> het antwoord wordt voorzien van de datum van registratie.

Werken volgens de meldcode stap 3 meldcode: gesprek met ouder(s) en /of jeugdige	
Type indicator	Procesindicator
Beschrijving van de meetgegevens	<p>a) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij dit vermoeden expliciet met de ouder(s) en/of jeugdige is besproken.</p> <p>b) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij dit vermoeden <i>niet</i> met de ouder(s) en/of de jeugdige is besproken vanwege gegronde reden.</p>
Waarom belangrijk	<p>De JGZ-richtlijn Kindermishandeling (Vink e.a., 2015) geeft aan dat JGZ-professionals bij een vermoeden van kindermishandeling altijd volgens de Wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling moeten werken. De overheid heeft het werken volgens de Meldcode sinds 1 juli 2013 verplicht gesteld. Wanneer volgens de vijf stappen van de Meldcode wordt gewerkt, is de kans op een zorgvuldige werkwijze het grootst. Volgens de richtlijn moet iedere stap van de meldcode in het DD JGZ worden geregistreerd.</p> <p>Wanneer stap 3 van de meldcode wordt uitgevoerd - het gesprek met de ouder en/of jeugdige – betekent dat niet automatisch dat alle handelingen van jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen bij vermoedens van kindermishandeling goed verlopen. Echter, het is voor kwalitatief zorgvuldig werken van groot belang dat deze stap expliciet verloopt. Daarmee wordt de informatie over het wel/niet bespreken van zorgen met de cliënt zowel intern als extern expliciet en overdraagbaar. Om deze redenen is hiervoor een indicator opgesteld.</p>
Teller en noemer	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Teller a</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij dit vermoeden expliciet met de ouder(s) en/of jeugdige is besproken. - <u>Noemer a</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van zorgen over de opvoed- en/of opgroeisituatie én waarbij kindermishandeling in overweging is genomen. - <u>Teller b</u>: jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij dit vermoeden <i>niet</i> met de ouder(s) en/of de jeugdige is besproken vanwege gegronde reden. - <u>Noemer b</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van zorgen over de opvoed- en/of opgroeisituatie én waarbij kindermishandeling in overweging is genomen.

Toelichting	<p>Het is voor de interpretatie van de uitkomsten van belang dat de uitkomsten van beide indicatoren samenhangen. De percentages van beide indicatoren dienen samen 100% te zijn.</p> <p>Hoge percentages bij a) zeggen uiteraard niets over de <i>kwaliiteit</i> van de gesprekken. Het geeft echter wél belangrijke procesinformatie. Ditzelfde geldt voor het percentage opgetekende gegronde redenen om geen gesprek te hebben.</p>
Methodologische overwegingen	<p>In het ideale geval wordt bij het verzamelen van de indicatorgegevens alleen gewerkt met <i>afgeronde cases</i>. Echter, het afrondingsmoment is vaak niet of nauwelijks vast te stellen. Daarom is dit niet als inclusiecriteria opgenomen. Dit betekent voor de interpretatie dat in theorie een onderschatting van het aantal gesprekken of het aantal opgetekende redenen om geen gesprek te hebben, kan plaatsvinden; immers, er kan heel recent een vermoeden van kindermishandeling zijn ontstaan waarvoor de gesprekken wél gepland staan maar nog niet zijn uitgevoerd. Dan telt deze jeugdige niet mee in de teller maar wél in de noemer. Dit zal echter slechts incidenteel voorkomen.</p>

BDS registratie		
Werken volgens Meldcode stap 3: gesprek met ouders en/of jeugdige		
BDS Rubriek	BDS Element	Registratie
Activiteit: R018	Soort activiteit: 494	Registreer welke activiteit van toepassing is (keuzelijst).
Activiteit: R018	Datum activiteit: 724	Registreer de datum.
Activiteit: R018	Status activiteit: 725	Registreer wat van toepassing is: <ul style="list-style-type: none"> - Uitgevoerd/Verschenen op afspraak: 01 - Niet uitgevoerd/Niet verschenen op afspraak: 02
Activiteit: R018	Indicatie: 1424	<i>Nieuw element:</i> - Veiligheid kind
Bedreigingen uit de directe omgeving: R013	<i>Nieuw element:</i> Er zijn (blijvende) zorgen dat de opvoed- en/of opgroei situatie van het kind een bedreiging voor de veiligheid van het kind kunnen vormen. antwoord.	Registreer <ul style="list-style-type: none"> - Ja - Nee <i>Opmerking:</i> De datum waarop het contact plaatsvindt, wordt toegevoegd aan het
Bedreigingen uit de directe omgeving: R013	<i>Nieuw element:</i> De zorgen zijn gedeeld met het kind/de jongere/de	Registreer <ul style="list-style-type: none"> - Ja - Nee

	ouder(s).	<p><i>Opmerking:</i> Verplicht in te vullen als het Element 'Er zijn (blijvende) zorgen dat de opvoeden/of opgroei situatie van het kind een bedreiging voor de veiligheid van het kind kunnen vormen' met "Ja" is beantwoord. Het antwoord wordt voorzien van de datum.</p>
Bedreigingen uit de directe omgeving: R013	<p><i>Nieuw element:</i> Reden om de zorg niet te delen</p>	<p>Beschrijf de reden.</p> <p><i>Opmerking:</i> Verplicht in te vullen als het Element 'Er zijn (blijvende) zorgen dat de opvoeden/of opgroei situatie van het kind een bedreiging voor de veiligheid van het kind kunnen vormen' met "Nee" is beantwoord.</p>

Werken volgens de meldcode stap 5 meldcode: beslissen over zelf hulp organiseren of melden bij Veilig Thuis	
Type indicator	Procesindicator
Beschrijving van de meetgegevens	<p>a) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij de beslissing is genomen om hulp te organiseren.</p> <p>b) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij een melding bij Veilig Thuis is gedaan.</p>
Waarom belangrijk	De JGZ-richtlijn Kindermishandeling (Vink e.a., 2015) geeft aan dat JGZ-professionals bij een vermoeden van kindermishandeling altijd volgens de Wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling moeten werken. De overheid heeft het werken volgens de Meldcode sinds 1 juli 2013 verplicht gesteld. Wanneer volgens de vijf stappen van de Meldcode wordt gewerkt, is de kans op een zorgvuldige werkwijze het grootst. De beslissing over hulp organiseren of melden is een belangrijke laatste stap in dit proces van systematisch handelen bij vermoedens van kindermishandeling.
Teller en noemer	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Teller a</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij de beslissing is genomen om hulp te organiseren. - <u>Noemer a</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van blijvende zorgen in verband met kindermishandeling. - <u>Teller b</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij een melding bij Veilig Thuis is gedaan. - <u>Noemer b</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van blijvende zorgen in verband met kindermishandeling.
Toelichting	<p>Het is voor de interpretatie van de uitkomsten van belang dat de uitkomsten van beide indicatoren samen 100% moeten zijn. In de noemer moeten alleen jeugdigen worden geïnccludeerd waarbij de signalen van kindermishandeling zijn gewogen en waarna zorgen zijn <i>blijven</i> bestaan. Voor sommige jeugdigen is namelijk ooit een vermoeden van kindermishandeling geregistreerd, maar is dat vermoeden later door aanvullende informatie ontkracht. Deze jeugdigen mogen niet in de noemer worden meegenomen.</p> <p>Wanneer de jeugdarts of jeugdverpleegkundige ervoor kiest om zelf hulp te organiseren, kan die hulp heel breed zijn en variëren van één enkel extra gesprek tot het verwijzen naar</p>

	<p>een uitgebreid (intern) interventieprogramma. Het is voor het meten van de indicator van belang dat álle vormen van hulp worden meegeteld. Daarom moeten JGZ-professionals bij hun registratie van de hulpverlenende acties of verwijzingen aangeven dat deze <i>in het kader van de Meldcode Kindermishandeling</i> zijn ingezet (dus bij de indicatie <i>Meldcode Kindermishandeling</i>). Hiermee kan dan voor de berekening van de teller een selectie worden gemaakt van alle jeugdigen waarbij zowel de indicatie 'Meldcode' is geregistreerd als een (of meerdere) hulpverlenende actie en/of verwijzing is ingezet.</p>
Methodologische overwegingen	<p>De berekening van de teller vereist dat een groot aantal elementen uit het DD JGZ moet worden meegenomen (alle begeleiding, extra consulten, verwijzen et cetera die in het kader van de Meldcode Kindermishandeling is uitgevoerd). Dit impliceert een risico voor de betrouwbaarheid. Indien JGZ-professionals niet zorgvuldig de indicatie aangeven voor hun handelingen, zal de indicatoruitkomst onbetrouwbaar zijn.</p>

BDS registratie		
Werken volgens Meldcode stap 5: beslissen		
BDS Rubriek	BDS Element	Registratie
Conclusies en vervolgstappen: R047	Conclusie: 482	Beschrijf waarom je zelf hulp organiseert, verwijst of niets doet.
Conclusies en vervolgstappen: R047	Indicatie	<i>Nieuw element.</i> Registreer: - Veiligheid kind
Conclusies en vervolgstappen: R047	Interventie	Registreer: - Melding: 05 - Begeleiding: 07 - Anders: 98
Conclusies en vervolgstappen: R047	Advies en verwijzing naar: 1159	Registreer uit de meerkeuzelijst wat van toepassing is.
Meldingen: R052	Datum melding AMK: 1326	Registreer de datum waarop de melding is uitgevoerd.
Meldingen: R052	Bijzonderheden melding: 1380	Registreer bijzonderheden met betrekking tot de melding.

Eigen Kracht en sociaal netwerk	
Eigen kracht en sociaal netwerk	
Type indicator	Procesindicator
Beschrijving van de meetgegevens	% jeugdigen waarbij in verband met een vermoeden van kindermishandeling in het afgelopen jaar de eigen kracht van het gezin en het sociale netwerk zijn versterkt door inzet van de interventies MIM, Home-Start of Eigen Kracht Conferenties.
Waarom belangrijk	De JGZ-richtlijn Kindermishandeling (Vink e.a., 2015) geeft aan dat JGZ-professionals bij een vermoeden van kindermishandeling altijd moeten werken volgens de Wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling moeten werken. De overheid heeft het werken volgens de Meldcode sinds 1 juli 2013 verplicht gesteld. In deze meldcode staan vijf stappen beschreven, waarvan de laatste het beslissen over hulp of melding betreft. Wanneer de jeugdarts en/of jeugdverpleegkundige besluit tot het organiseren van hulp, zal altijd gekeken moeten worden naar de eigen kracht en het sociale netwerk van het gezin. Indien deze ontoereikend zijn, wordt aanbevolen om een aantal programma's gericht op het sociale netwerk en de eigen kracht in te zetten: MIM (eerste 18 maanden), Home-Start, Eigen Kracht Conferenties en de benaderingswijze Signs of Safety™. Het inzetten van deze interventies kan door het opstellen van een indicator meer aandacht krijgen binnen JGZ-organisaties.
Teller en noemer	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Teller</u>: aantal jeugdigen waarbij in verband met een vermoeden van kindermishandeling in het afgelopen jaar de eigen kracht van het gezin en het sociale netwerk zijn versterkt door inzet van de interventies MIM, Home-Start of Eigen Kracht Conferenties - <u>Noemer</u>: aantal jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij de signalen expliciet zijn gewogen en deze weging heeft geresulteerd in blijvende zorgen.
Toelichting	Voor de interpretatie is het van belang dat de inzet van deze programma's afhankelijk is van de doelpopulatie en of daarbinnen wel/geen sprake is van eigen kracht en een sociaal netwerk. Als de indicatoruitkomst een laag percentage geeft, mogen daaraan niet zonder meer conclusies worden verbonden.

Methodologische overwegingen	Het is mogelijk dat JGZ-professionals veel doen aan versterking van het sociale netwerk en de Eigen Kracht, maar dat dit niet gebeurt door de inzet van genoemde programma's. Bij de interpretatie van de gegevens moet daarom enige voorzichtigheid in acht worden genomen. Verder onderzoek naar de achterliggende oorzaken voor bepaalde uitkomsten is altijd noodzakelijk.
------------------------------	--

BDS registratie		
Eigen Kracht en sociaal netwerk		
BDS Rubriek	BDS Element	Registratie
Conclusies en vervolgstappen: R047	Conclusie: 482	Beschrijf waarom je MIM, Home-Start of Eigen Kracht Conferenties inzet.
Conclusies en vervolgstappen: R047	Indicatie	<i>Nieuw element:</i> Registreer: - Veiligheid kind
Conclusies en vervolgstappen: R047	Interventie	Vermeld de naam van het programma dat je inzet onder: - Anders (is vrij tekstveld): 98

5 Conclusies

In samenspraak met het veld is een beknopte set van zes indicatoren ontwikkeld waarmee JGZ-organisaties hun eigen prestaties ten aanzien van het gebruik van de JGZ-richtlijn Kindermishandeling kunnen vergelijken met voorgaande jaren, over verschillende locaties of met die van andere organisaties (benchmark).

De indicatorenset is voor een belangrijk deel geformuleerd en van commentaar voorzien door personen die werkzaam zijn binnen het JGZ-werkveld. Hiermee is een belangrijke eerste stap gezet voor het creëren van draagvlak voor het gebruik van de indicatoren.

5.1 Informatie in de indicatorenset

Inhoudelijk beperkt de indicatorenset zich tot het meten van zes kernelementen uit de richtlijn, namelijk vier van de vijf stappen van de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling en het navragen van de acute veiligheid en de inzet van interventies om de Eigen kracht en het sociale netwerk te versterken. De indicatorenset geeft daarmee uiteraard geen volledig beeld van de toepassing van alle adviezen uit de richtlijn.

De indicatorenset is met nadruk bedoeld om op een relatief makkelijke manier een *indicatie* te krijgen van de opvolging van meest essentiële adviezen uit de richtlijn. Bovendien gaat het daarbij met name om de adviezen die op dit moment nog niet goed in de praktijk worden gebracht; anders zouden de indicatoren geen stimulans geven aan verbetering. Indien uitkomsten minder positief uitvallen dan verwacht, zal altijd nader onderzoek moeten plaatsvinden om de oorzaak te achterhalen. Op basis hiervan kan gericht een verbeteractie worden ingezet.

De indicatorenset bevat uitsluitend *proces*indicatoren, wat betekent dat alleen informatie wordt verkregen over het *handelen* van de JGZ-professionals (en dus niet over het effect van de richtlijn). Hoewel bij de ontwikkeling van een indicatorenset altijd wordt gestreefd naar zoveel mogelijk uitkomstmaten, bleek het bij deze richtlijn niet haalbaar om effectmaten te formuleren. De beste effectmaten zouden via de ouders en/of jeugdigen gemeten moeten worden, maar daarmee wordt niet meer voldaan aan een belangrijke randvoorwaarde, namelijk dat de indicatorenset op basis van gegevens uit het DD JGZ te meten is.

6 Afkortingen

AIRE	Appraisal of Indicators through Research and Evaluation
AJN	Artsen Jeugdgezondheidszorg Nederland
BDS	Basisdataset van het digitaal dossier JGZ
DD	Digitaal dossier
IGZ	Inspectie voor de gezondheidszorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
NCJ	Nederlands Centrum Jeugdgezondheid
NVDA	Nederlandse Vereniging van Doktersassistenten
TNO	Organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek
V&VN	Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland
ZonMw	ZorgOnderzoekNederlandMedischeWetenschappen

7 Referenties

Donabedian A. Evaluating the quality of medical care. *Milbank Memorial Fund Q* 1966; 44 Suppl: 166-206.

Vink R, M. de Wolff, A. Broerse A, B. van Sleuwen, N. Heerdink, M. Kamphuis. JGZ-richtlijn Kindermishandeling. Leiden: TNO (verwacht: 2016).

Koning J de, Smulders A, Klazinga N. Appraisal of Indicators through Research and Evaluation. Amsterdam: AMC Sociale Geneeskunde, maart 2006.

A Samenvatting AIRE instrument

Appraisal of Indicators through Research and Evaluation

I Doel, relevantie en organisatorisch verband waarop de indicator betrekking heeft

- Beschrijf het doel van de indicator helder en duidelijk
- Beschrijf de specifieke criteria op basis waarvan het onderwerp is gekozen
- Beschrijf het organisatorisch verband waarop de indicator betrekking
- Beschrijf het kwaliteitsdomein waarop de indicator betrekking heeft (bv effectiviteit, tijdigheid, toegankelijkheid, veiligheid, patiëntgerichtheid, medezeggenschap)
- Beschrijf specifiek de aard en de omvang van de zorgprocessen en/of zorguitkomsten waar de indicator betrekking op heeft (over welke zorg geeft de indicator informatie?)

II Betrokkenheid van belanghebbenden

- Zorg dat de leden van de ontwikkelgroep afkomstig zijn uit relevante beroepsgroepen
- Gezien het doel van de indicator, betrek alle relevante partijen
- Stel de indicator formeel vast

III Wetenschappelijk bewijs

- Pas systematische methoden toe bij het zoeken naar wetenschappelijk bewijsmateriaal
- Baseer de indicator op aanbevelingen uit een evidence-based richtlijn of in de wetenschappelijke literatuur gepubliceerde studies
- Baseer de indicator op wetenschappelijk bewijsmateriaal waarvan de interne kwaliteit van de studies inzichtelijk wordt gemaakt (wetenschappelijke bewijskracht en kans op vertekening van de onderzoeksresultaten)

IV Verdere onderbouwing, formulering en gebruik

- Beschrijf de indicator is specifiek (teller en noemer)
- Baken de doelgroep waarop de indicator betrekking heeft af
- Overweeg en beschrijf een risicocorrectie
- Zorg ervoor de dat indicator meet wat hij beoogt te meten (validiteit)
- Zorg ervoor dat de indicator precies en consistent meet (betrouwbaarheid)
- Zorg er voor dat de indicator in voldoende mate verschillen laat zien (discriminerend vermogen)
- Test de indicator in de praktijk
- Hoe groot zijn de inspanningsvereisten voor het verzamelen van de data?
- Geeft bij de indicator specifieke instructie voor de weergave en interpretatie van de resultaten

B Conceptindicatoren

Conceptindicatoren bij JGZ-richtlijn Kindermishandeling			
	Thema	Kernelement uit de richtlijn	Concept indicator
1	Meldcode	Werk bij een vermoeden of verdenking van kindermishandeling altijd volgens de Wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Noteer in het dossier 'start Meldcode'.	% jeugdigen waarbij in verband met een vermoeden of verdenking van kindermishandeling aantoonbaar (via registratie in het digitaal dossier) is gewerkt volgens de Wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.
2	Nagaan veiligheid	Ga na of er sprake is van een acuut onveilige of levensbedreigende situatie voor de jeugdige en eventuele broertjes of zusjes. Zo ja, handel direct: meldt dit bij je leidinggevende en aandachtsfunctionaris kindermishandeling, en overleg met Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en/of de politie.	% jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar aantoonbaar is nagegaan (via registratie in het digitaal dossier) of er sprake is van een acuut onveilige of levensbedreigende situatie voor de jeugdige en eventuele broertjes of zusjes
3	Bespreken	Bespreek altijd met de ouder(s) en/of de jeugdige (zo mogelijk apart) het vermoeden van kindermishandeling, tenzij er gegronde redenen zijn waarom dit niet mogelijk is	a) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij dit vermoeden aantoonbaar door de JGZ (via registratie in het digitaal dossier) met de ouder(s) en/of de jeugdige is besproken. b) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar sprake was van een vermoeden van kindermishandeling en waarbij dit vermoeden door de JGZ niet met de ouder(s) en/of de jeugdige is besproken vanwege een gegronde reden die beschreven staat in het digitaal dossier.

4	Externe consultatie	<p>Bij een vermoeden of verdenking van kindermishandeling geldt ten aanzien van externe consultatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overleg met (de vertrouwensarts van) Veilig Thuis, huisarts, (medisch)specialist, sociale wijkteam, hulpverleners betrokken bij het gezin, onderwijs en politie. - Vraag bij een vermoeden van lichamelijke kindermishandeling een arts met forensische expertise om de lichamelijke signalen te duiden. Maak indien nodig gebruik van het Landelijke Expertisecentrum Kindermishandeling (LECK). - Overleg met de politie en Veilig Thuis wanneer er sprake is van een mogelijk strafbaar feit, ernstige vormen van lichamelijke kindermishandeling, lichamelijke verwaarlozing, seksueel misbruik, eergegrelateerd geweld, vrouwelijke genitale verminking of huwelijksdwang. 	<p>a) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar in verband met een vermoeden van kindermishandeling minimaal 1x contact is geweest met één of meerdere van de volgende externe instanties: Veilig Thuis, huisarts, (medisch)specialist, sociale wijkteam, hulpverleners betrokken bij het gezin, onderwijs, politie, een arts met forensische expertise, het Landelijke Expertisecentrum Kindermishandeling.</p> <p>b) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar in verband met een vermoeden van kindermishandeling 2-5x contact is geweest met één of meerdere van de volgende externe instanties: Veilig Thuis, huisarts, (medisch)specialist, sociale wijkteam, hulpverleners betrokken bij het gezin, onderwijs, politie, een arts met forensische expertise, het Landelijke Expertisecentrum Kindermishandeling.</p> <p>c) % jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar in verband met een vermoeden van kindermishandeling minimaal >5x contact is geweest met één of meerdere van de volgende externe instanties: Veilig Thuis, huisarts, (medisch)specialist, sociale wijkteam, hulpverleners betrokken bij het gezin, onderwijs, politie, een arts met forensische expertise, het Landelijke Expertisecentrum Kindermishandeling.</p>
5	Sociaal netwerk en Eigen Kracht	<p>In het kader van samenwerken met gezinnen (bij een vermoeden van kindermishandeling) wordt aanbevolen om als het sociale netwerk en de eigen kracht versterkt moeten worden, de interventies MIM, Home-Start, Eigen Kracht Conferenties en de benaderingswijze Signs of SafetyTM in te zetten.</p>	<p>% jeugdigen waarbij in verband met een vermoeden van kindermishandeling in het afgelopen jaar de eigen kracht van het gezin en het sociale netwerk zijn versterkt door inzet van de interventies MIM, Home-Start of Eigen Kracht Conferenties, of waarbij de benaderingswijze Signs of Safety TM is gekozen.</p>
6	Risico in de zwangerschap	<p>Gebruik bij zwangeren waarbij het risico bestaat op toekomstige verwaarlozing of mishandeling van het kind één van de volgende preventieve interventies of een combinatie daarvan:</p>	<p>% jeugdigen waarbij in het afgelopen jaar één van de volgende preventieve interventies is ingezet omdat de ouders zijn gekarakteriseerd als risico zwangere of risicomoder: prenatale huisbezoeken JGZ, lokale specifieke programma's voor risicozwangeren of –moeders, Voorzorg of Prenataal Stevig Ouderschap</p>

		<p><i>Laagdrempelig:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> o Prenatale Huisbezoeken JGZ (door jeugdverpleegkundige) o Lokale specifieke programma's voor risicozwangeren of -moeders (vaak vanuit GGZ opgezet) <p><i>Hoogrisico:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> o Voorzorg o Prenataal Stevig Ouderschap 	
7	Psychische problematiek ouders	Vraag bij ieder regulier contact in de algemene anamnese naar het psychische welbevinden van de ouders ('hoe gaat het met u, hoe voelt u zich?').	% jeugdigen waarbij aantoonbaar bekend is (via registratie in het digitaal dossier) hoe het psychische welbevinden van de ouders is.